

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk gemi inşa sektörü, küresel ticaret savaşları, jeopolitik belirsizlikler, artan üretim maliyetleri ve çevre dostu dönüşüm süreçlerinin etkisiyle büyük bir dönüşüm sürecine girmektedir. ABD-Çin ticaret gerilimlerinin, özellikle Çin menşeli ürünlere uygulanan gümrük vergisinin ardından, bu sürecin etkileri daha belirgin hale gelmiştir.

Türkiye, coğrafi avantajları, güçlü tersane altyapısı ve esnek üretim kabiliyetleri sayesinde bu değişen küresel dengelerden fayda sağlama potansiyeline sahipken, sektördeki üretim maliyetleri, finansmana erişim ve çevre dostu teknolojilere uyum sağlama konusunda ciddi zorluklarla karşılaşmaktadır.

2024'te yavaşlama eğilimine giren sektör 2025 yılında büyük zorluklar çekmekte Haziran ayı itibariyle geçen yıla oranla ihracatta %62 gerileme yaşamaktadır. Yıl sonu itibariyle sektörel daralmanın %15'i bulması beklenmektedir.

Bu bağlamda, Türk gemi inşa sanayinin, gemi söküm ve bakım-onarım sektörlerinin gelecekteki rekabet gücünün artırılabilmesi için alınacak önlemler ve bu sektörlerin ekonomik etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

GEREKÇE

Türk denizcilik sektörü, son yıllarda küresel ticaret savaşları, jeopolitik belirsizlikler, çevre dostu dönüşüm hedefleri ve artan üretim maliyetlerinin etkisiyle risk ve fırsatların bir araya geldiği önemli bir dönüm noktasına gelmiştir.

Türk gemi inşa sektörü, son yıllarda özel amaçlı ve orta ölçekli gemi inşasında önemli başarılar elde etmiştir. Özellikle römorkör, balıkçı gemileri, feribot/yolcu gemileri ve yat üretiminde dünya çapında rekabetçi bir konuma ulaşmıştır. 2023 yılı itibarıyla Türkiye, römorkör ihracatında Çin'i geride bırakarak dünya birincisi olmuştur. Balıkçı gemilerinde de İspanyol tersanelerini geçerek lider konumuna yükselmiştir. Türk tersaneleri feribotta dünyada ilk 5'te, yat yapımında ilk 10'dadır.

Avrupa Birliği'nin Yeşil Mutabakatı çerçevesinde, denizcilik sektöründe çevre dostu ve alternatif yakıtlı gemilere olan talep hızla artmaktadır. Türk tersaneleri, bu trende hızlı bir şekilde uyum sağlayarak 2023 yılında Türkiye'de üretilen gemilerin %65'inin çevre dostu "yeşil gemi" (elektrikli, hibrit veya LNG yakıtlı) olmasını sağlamıştır. Ancak, bu alanda rekabetin artması ve yüksek üretim maliyetlerinin devam etmesi, Türk tersanelerinin sürdürülebilir büyümesini tehdit etmektedir.

Uluslararası Denizcilik Örgütü IMO'nun sıfır karbon hedefi ve AB'nin Yeşil Mutabakat düzenlemeleri, eski ve verimsiz gemilerin erken emekliye ayrılmasına yol açmaktadır. Bu doğrultuda 2050 yılına kadar küresel ölçekte 102.000 geminin yenilenmesi beklenmektedir. Bu da Türkiye'ye gemi geri dönüşümünde avantaj sağlamaktadır. Aliğa'daki gemi söküm tesisleri, dünya gemi geri dönüşüm pazarında Hindistan, Bangladeş ve Pakistan ile birlikte önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye'nin, Süveyş Kanalı'na yakınlığı sayesinde bölgesel bakım merkezi olma yolunda önemli adımlar atmaktadır. Ancak, artan işçilik maliyetleri ve finansal zorluklar, bakım hizmetlerinde rekabeti zorlaştırmakta ve sektöre olumsuz etkiler yaratmaktadır.

2025 yılına sıkıntılar içerisinde giren Türk gemi inşa sektörü Haziran ayında %62 oranında ihracat kaybı yaşamış, yılsonunda %15'in üzerinde bir daralmanın gerçekleştireceği tahmin edilmiştir. İşçilik maliyetlerinin yükselmesi, üretim maliyetlerinin Norveç'le başa baş seviyelere gelmesi, Türk tersanelerinin fiyat avantajını kaybetmesine yol açmıştır. Yüksek faiz oranları ve döviz kurlarındaki belirsizlik, üreticilerin maliyetlerini artırmakta, finansmana erişim sorunları firmaları iflas riskiyle karşı karşıya kalmalarına yol açmaktadır. Küçük ve orta ölçekli firmalar KDV istisnalarının bulunmaması nedeniyle zor durumda kalmaktadır.

Ayrıca, Türk tersanelerinin yurt dışına yatırım yapmaya başlaması, mevcut ekonomik koşullar altında iç piyasada kayıpların artabileceğini göstermektedir. Son olarak, sektörde hızla istihdam kaybı yaşanmaktadır. Tersanelerdeki iş gücü son bir yılda %10 oranında azalmış ve bu durum, sadece sektördeki çalışanları değil, aynı zamanda sektöre bağlı yan sanayi ve hizmet sektörlerini de olumsuz etkilemektedir. Tüm bunlar Türk tersanelerinin uluslararası rekabet gücünü tehdit etmektedir.

Bu bağlamda, Türk denizcilik sektörünün küresel ticaret savaşlarından, yeşil dönüşüm süreçlerinden ve artan maliyetlerden nasıl etkileneceği ve sektördeki potansiyel fırsatların nasıl değerlendirileceği konusunda derinlemesine bir araştırma yapılması gerekmektedir. Ayrıca Türk gemi inşa sanayinin, gemi söküm ve bakım-onarım sektörlerinin gelecekteki rekabet gücünün artırılabilmesi için alınacak önlemler ve sektördeki gelişmelerin tüm yönleriyle araştırılması elzem olmuştur.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Barhanettin Kocamanoğlu	Mersin	Barhanettin Kocamanoğlu
Ersin Beyaz	İstanbul	Ersin Beyaz
Yunus Emre Trabzon	Trabzon	Yunus Emre Trabzon
Burak Altınordu	İstanbul	Burak Altınordu
Hakan Polat	Bursa	Hakan Polat
M. Cihan Polat	İstanbul	M. Cihan Polat
Yüksel Arslan	Ankara	Yüksel Arslan
Rehan Ergün	Muğla	Rehan Ergün
Tunç Yalçın	Ağrı	Tunç Yalçın
Pınar 212	Çanakkale	Pınar 212
Y. Selim Tazman	Bursa	Y. Selim Tazman
Ercan Usta	Samsun	Ercan Usta
Mehmet Akın	Edirne	Mehmet Akın
A. Zeynep Fehribaba	Ankara	A. Zeynep Fehribaba
A. Şefik Akın	Hatay	A. Şefik Akın
Kayman Kırkpınar	İzmir	Kayman Kırkpınar
Ömer KARAKAŞ	AYDIN	Ömer KARAKAŞ
Selçuk Tapan	Tekirdağ	Selçuk Tapan
Armut Turker Top	Adana	Armut Turker Top